

Iñaki Ibevesado

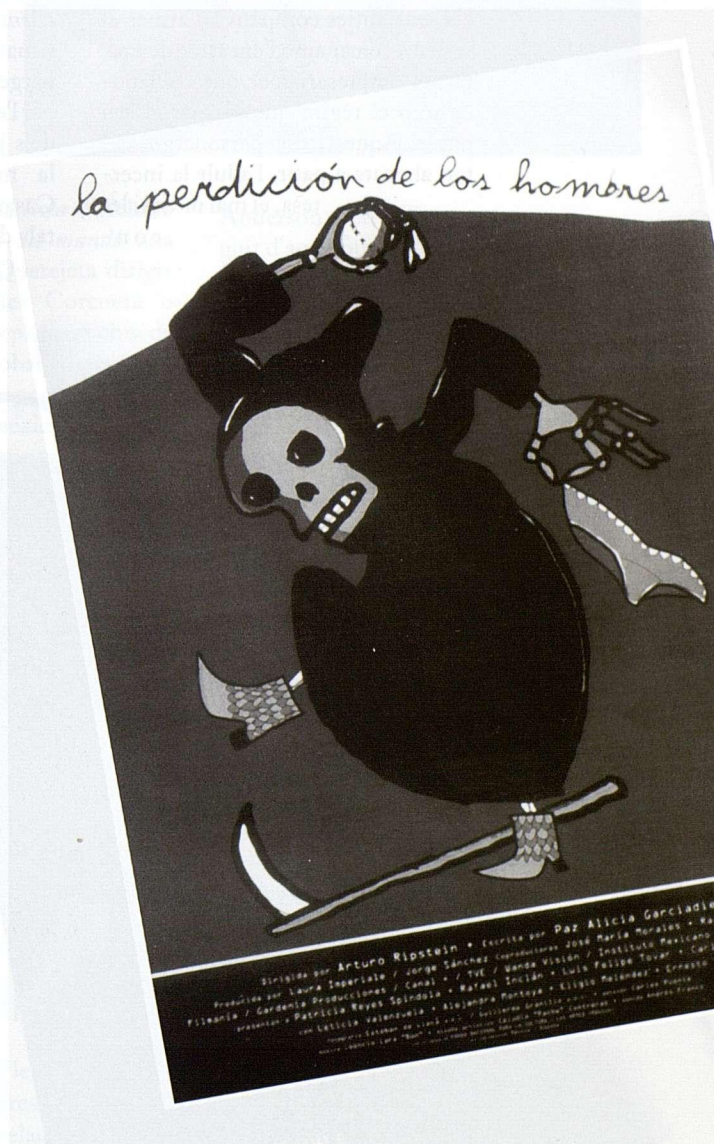
El sus va venir de la mà d'un dels realitzadors nacionals que tenen garantit l'èxit comercial, Alex de la Iglesia, cosa que és bastant poc habitual en un festival que no sol cercar per omplir la seva programació el cinema més convencional, sinó que acostuma a arriscar amb films signats per desconeguts o amb filmografies llunyanes. *La Comunidad* és el film més sobri i contingut del director de *El día de la bestia*, tanmateix aquesta restricció d'excessos (menys sang, menys patetisme i caricatura en els personatges, situacions manco enrevessades), no minvarà la seva recaptació, ja que hi ha suficient acció per tenir contents els seus adeptes, i a més servirà per guanyar-se el respecte de tots els que no combregaven amb les seves formes. Hi ha una acuradíssima direcció d'actors encapçalats per una Carmen Maura omnipresent i acompanyada per un bon grapat d'actors ja oblidats pel cinema, però que demostren la seva vàlua en els escassos diàlegs que l'acció els proporciona. També cal citar els efectes especials, amb unes escenes finals que esperenten el vertigen dels més agosarats, encara que en aquestes escenes, a vegades, l'ús de dobles no està adequadament dissimulada. És, sens dubte, el film més rodó de de la Iglesia.

La important presència de cinema llatino-americà es va iniciar amb un habitual del festival, Francisco Lombardi, qui any rere any veu com els seus films es col·loquen dins algunes de les diferents seccions del certamen. El seu darrer treball, *Tinta Roja*, s'endinsa dins la redacció d'un diari de premsa groga de la capital peruana, per mostrar-nos la metamorfosi que experimenta un universitari en pràctiques de periodisme, marcat per l'idealisme i la humilitat d'un jove ple d'esperances i d'il·lusions quan ha de començar la seva vida laboral i que acaba per convertir-se en un home sense escrúpols per a qui l'únic realment importat és

aconseguir la notícia més sensacionalista que, col·locada a la portada del diari, contribueixi a augmentar les vendes. A *Tinta Roja*, malgrat mostrar-se la realitat de la vida llimenya, amb barriades presidides per la misèria, no hi ha crítica social, no és un document contra els polítics ni contra la corrupció, només és una mostra del dia a dia en l'equip de successos d'una redacció. El cinema mexicà va estar doblement representat amb els darrers films de dos del més coneguts realitzadors d'aquell país: María Novaro i Arturo Ripstein. De la primera es va projectar *Sin dejar huella* una cinta amable i senzilla que narra la fugida de dues dones que travessen plegades (plegades per necessitat) una bona part del país amb intenció d'arribar a Cancún. Una d'elles intenta desfer-se d'un policia corrupte amb qui té negocis bruts i l'altra va fugint del seu company a qui ha robat els guanys del seu negoci com a narcotraficant. Les dues dones, que són molt diferents l'una de l'altra, acabaran per trobar els seus punts de connexió, cosa que serà de gran ajuda perquè el viatge acabi feliçment. D'Arturo Ripstein es va veure *La perdición de los hombres*, film sorprenent dins la seva filmografia ja que es tracta d'una comèdia

al voltant de l'assassinat d'un trist aspirant a jugador de baseball a mans de dos companys del seu insòlit equip. És una història un tant absurda que té moments realment divertits. No obstant això, el metratge s'arrossega amb dificultat en abusar de plans-seqüència excessivament llargs que fan del film una espècie d'obra de teatre filmat. En definitiva, un treball correcte però pobre i decebedor.

La primera gran pel·lícula vista fou *Fòre Stormen* que és el primer treball de l'iraniana Reza Parsa, i que no té res a veure amb el cinema iranià a què estam acostumats, tal vegada

Salvador García, presentà *El otro barrio* una altra excel·lent proposta en què un jove de 15 anys es veu forçat a madurar de cop per una sèrie de circumstàncies que el converteixen en presumpte homicida,

perquè la producció és sueca, perquè el director viu a Suècia i perquè l'acció se situa en aquest país nòrdic. Els protagonistes són dos personatges que es troben amb una situació similar, encara que amb diferents matisos. D'un costat, tenim un preadolescent que suporta dia darrere dia les humiliacions d'un company d'escola un parell d'anys més gran que ell, i el qual, per acabar amb aquest continu patiment, dispara un tret al seu botxí. I de l'altre costat, se'ns presenta un immigrant àrab (encara que no s'especifica és fàcil pensar que sigui kurd) plenament establert a Suècia, casat amb una sueca, amb dues filles i amb una feina estable com a taxista, que veu com els seus antics companys d'armes el vénen a cercar amb l'encàrrec de matar un empresari suec que col·labora amb el règim que sotmet el seu poble. Aquests dos personatges estan abocats a patir, l'adult la incertesa, el mal moral i les

con-

seqüències que es derivarien si du-gués a terme l'encàrrec i l'infant els resultats del seu acte defensat des de la més pura lògica.

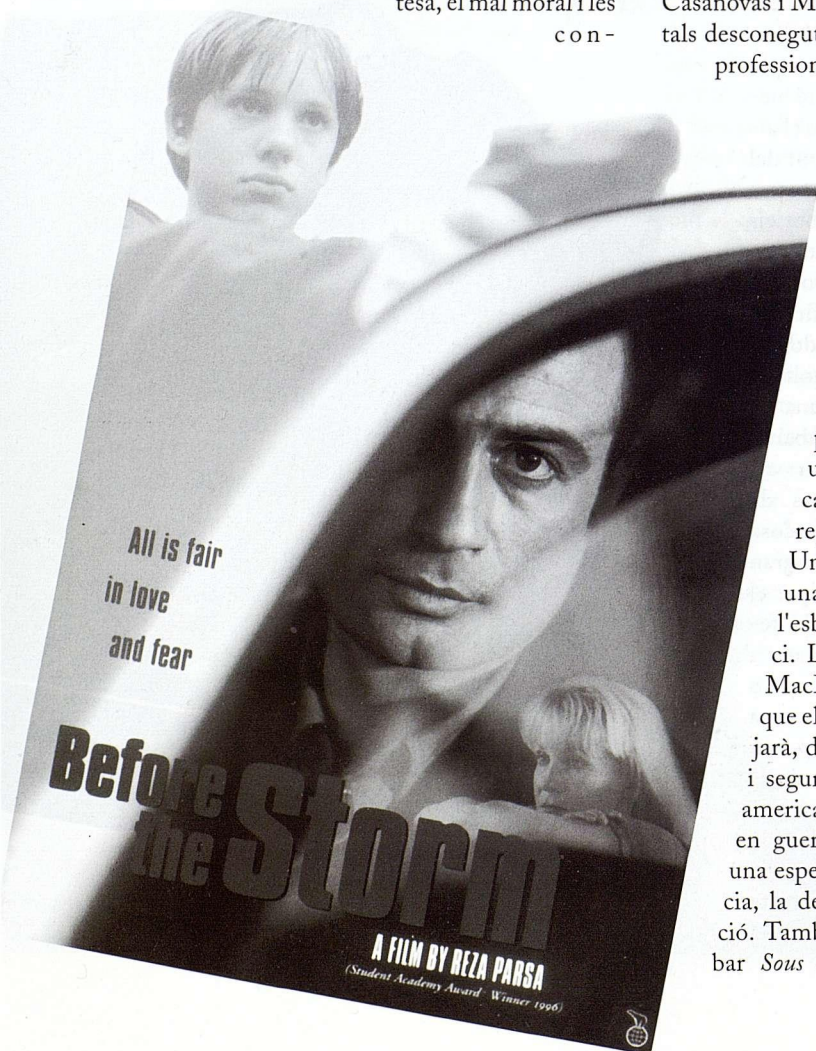
Salvador García, el primer film del qual fou la interessantíssima *Mensaka*, presentà *El otro barrio* una altra excel·lent proposta en què un jove de 15 anys es veu forçat a madurar de cop per una sèrie de circumstàncies que el converteixen en presumpte homicida, cosa que l'allunyarà de la protecció familiar i l'endinsarà en un món de solitud en què aprèn la necessitat de valorar les persones que ens envolten. És un film ple de silencis i de mirades reveladores. Hi ha coincidències amb *Mensaka* pel que fa a l'entorn on se situa l'acció i pel retrat d'uns personatges corrents i humans, i també per l'excel·lent selecció d'actors, tant dels joves com dels adults, que són la majoria d'ells (excepte Alex Casanovas i Mònica López) uns totals desconeguts, però uns perfectes professionals. Elie Chouraqui

és un realitzador francès que ha estrenat al nostre país algun film com ara *Las Marmotas*.

A Donosti ha presentat *Harrison's Flowers*, en la qual ens acosta de manera notable al terrible patiment que genera una guerra, en aquest cas la de Iugoslàvia. Un reporter dels Estats Units desapareix quan una explosió provoca l'esbucament d'un edifici. La seva dona (Andie MacDowell), convençuda que el seu home és viu viatjarà, des de la tranquil·litat i seguretat de la seva vida americana a l'infern d'un país en guerra, convertint-se en una espectadora de la injustícia, la desgràcia i la destrucció. També de França va arribar *Sous le sable* de François

Ozon, qui s'ha anat guanyant un prestigi gràcies a l'acceptació general dels seus treballs en els diferents festivals, encara que després difícilment aconseguen una distribució comercial. En *Sous le sable*, en el primer dia de platja de les vacances d'una parella, mentre ella pren el sol, ell va a nedar. Quan ella desperta, ell no hi és, ha desaparegut. Un suïcidi, un accident, o simplement una fugida, una desaparició calculada? Cap dels tres motius son vàlids per a la seva dona (Charlotte Rampling), qui es crea una realitat a la seva mida en la qual, per suposat, el seu home continua viu i ben viu. El començament del film és prometedor però després s'allarga en situacions repetides que no aporten res de nou i que contribueixen finalment a restar credibilitat al patiment de la protagonista. La presència francesa es va completar amb *Les rivières pourpres* de Mathieu Kassovitz. Excel·lent thriller amb uns quants efectes de guió que mantenen la intriga des dels primers moments fins al final. Jean Reno i Vincent Cassel es llueixen com a dos policies que intenten trobar explicació a una sèrie d'assassinats macabres en un petit poble de muntanya. És un treball amb grans possibilitats comercials, cosa que segurament el va restar mèrits per figurar en el palmarès.

A concurs només es presentava una cinta produïda als Estats Units: *El peso del agua* de Kathryn Bigelow. L'acció se situa en dos moments diferents: l'actualitat, amb dues parelles que viatgen en veler rumb a una illa on a finals del segle XIX es va produir un doble assassinat, viatge motivat per qüestions professionals d'una de les dones del grup, i l'altre temps és precisament el relat de les circumstàncies que envoltaren el crim. El passat i el present es van intercalant d'una manera còmoda i calculada. El problema és que hi ha una diferència important en la manera de narrar cada una de les històries. Si el passat està rodat d'una forma sòbria i senzilla, el present és més sofisticat, amb alguns efectes de di-

...el treball del mallorquí Antoni Aloy, *El celo*, va entusiasmar el públic per la bellesa de les seves imatges, per la fluïdesa de la narració, per la major ambigüïtat que aporta el text de Henry James en què es basa (*Un altre pas de rosca*) i per l'excel·lent interpretació dels actors.

recció que recorden l'estètica d'un videoclip (errada ja comesa per la realitzadora a *Le llamaban Bodhy*) i que no aporten res de bo al conjunt de la pel·lícula. En qualsevol cas, sorprèn l'èxit del film als Estats Units, ja que ni per la seva temàtica ni per les seves formes, recorda gens ni mica als productes de més èxit de Hollywood.

També dins el concurs es projectaren *Face* (Japó), *Paria* (França), *Alaska D.E.* (Alemanya), *Barking dogs never bite* (Corea) i *Country* (Irlanda) que per la seva mediocre qualitat no mereixen més comentari.

Altres films

Fora de competició es distribueixen en diferents seccions més d'un centenar de films. A Zabaltegui s'han ofert òperes primes d'uns quants realitzadors i pel·lícules que han triomfat en altres festivals. Començarem amb una referència breu (el més vinent dedicarem un article més extens) al treball del mallorquí Antoni Aloy, *El celo*, que va entusiasmar el públic per la bellesa de les seves imatges, per la fluïdesa de la narració, per la major ambigüïtat que aporta el text de Henry James en què es basa (*Un altre pas de rosca*) i per l'excel·lent interpretació dels actors. La inauguració de Zabaltegui va venir de la mà d'Ang Lee amb *Crouching Tiger, Hidden Dragon* en què el realitzador taiwanès abandona el escenaris occidentals per contar-nos una història de bubotes i arts marcial tan pròpia del seu país. També d'orient va arribar *A la verticale de l'été* de Tran Anh Hung, realitzador de *El olor de la papaya verde* i *Cyclo*, que conta una trobada familiar entre quatre germans, en un to que recorda el seu primer film, encara que no aconseguix un resultat tan perfecte. En aquesta secció el cinema francès va estar ben representat amb una gran comèdia que ha tingut un gran èxit a França i que possiblement també l'assolirà al nostre país, el títol de la qual és *Le goût des autres*. Jean Marc Barr va presentar el segon capítol de

la seva trilogia sobre la llibertat. *Too much flesh* s'ocupa en concret de la llibertat sexual a través de la vida d'un jove pagès casat amb una beata que viu en una abstinència sexual total. L'arribada d'una jove al poble servirà per descobrir una sèrie de secrets del passat que afecten bona part de la comunitat, cosa que servirà perquè el protagonista abandoni algunes pors que li dificulten viure la seva sexualitat. *National 7* va guanyar el premi del públic i va gaudir d'excel·lents crítiques gràcies a la sinceritat amb què acosta la càmera a la vida d'un grup de minusvàlids. El cinema espanyol va completar la seva notable presència amb films a tenir en

compte com ara *El Bola* d'Achero Mañas, *La espalda del mundo* una producció d'Elías Querejeta dirigida pel peruà Javier Corcuera o *Aunque tú no lo sepas* primera obra de Juan Vicente Córdoba. Altres films interessants que hem pogut veure són *Amores perros* del mexicà Alejandro González Iñárruti que va guanyar el premi de la crítica al darrer festival de Cannes, *Nurse Betty* de Neil Labute, *Infel* de Liv Ullmann o *Antes que anochezca* de Julian Schnabel, amb una feina memorable de Javier Bardem.

Les retrospectives d'enguany han estat dedicades a Carol Reed, director de *El tercer hombre*, i a Bernardo Bertolucci; a més, la secció ja habitual de *Made in Spanish*, en aquesta ocasió ha estat molt més extensa i ha servit per fer un repàs de la producció espanyola i sud-americana dels darrers dotze mesos.

I a més de pel·lícules...

El festival, a més de les sales de projecció, disposa d'altres escenaris on es generen notícies relacionades amb el cinema. La ministra de cultura va

lliurar el premi nacional de cinematografia al director artístic Fèlix Múrcia, les plataformes digitals nacionals Viadigital i Sogecable anunciaren les futures inversions en cinema espanyol, la filmoteca basca dedicà un dia a mostrar els treballs més interessants realitzats per professionals bascs en els darrers mesos, la FIPRESCI lliurà el premi com a millor pel·lícula de la passada temporada a *Magnolia* de Paul Thomas

Anderson... en definitiva tot un seguit d'actes que convertiren Donosti en una fantàstica ciutat de cinema.

El palmarès menys polèmic dels darrers anys fou el següent:

Conxa d'Or: *La perdición de los hombres* (Mèxic-Espanya) d'Arturo Ripstein.

Conxa d'Argent al millor director: Reza Persa per *Före Stormen* (Suècia).

Conxa d'Argent a la millor actriu: Carmen Maura per *La Comunidad* (Espanya).

Conxa d'Argent al millor actor: Gianfranco Brero per *Tinta roja* (Perú-Espanya).

Premi especial del jurat: *Paria* (França) de Nicolas Klotz.

Premi del jurat al millor guió: Paz Alicia Garcadiago per *La perdición de los hombres*.

Premi del jurat a la millor fotografia: Nicola Pecorini per *Harrison's Flowers* (França).

Premi del públic: *National 7* de Jean-Pierre Sinopi.

Premi de la joventut: *Före Stormen* de Reza Persa. ■